

İKTİDAR

IV. İKTİDARIN KAYNAKLARI, YAPISI, VE TRANSFORMASYONU

A) Organize edici sorular:

1. İktidar farklılıkları nasıl ortaya çıkar?
2. Farklılıklar nasıl sürdürülür ya da zaman içerisinde değiştirilir?

B) Alternatif görüşler:

1. İktidar farklılıkları İNSAN DOĞASININ kaçınılmaz sonucudur.
2. İktidar farklılıkları SOSYAL ORGANİZASYON aracılığıyla ortaya çıkar ve sürdürülür.

C) Niccolo Machiavelli (1469-1527)

Ne bir sistem kurucu, ne bir felsefeci, ne de derli toplu tek bir teoridir. Yine de gözle görülür bir tutarlılıktaki yaygın izlenimci gözlemler. Geçmişteki örnekleri bakarak politik aktivitenin düzenini bulmaya çalıştı. Tarih boyunca karşılaştırmalar mümkündü çünkü insan doğası değişmezdi ve özünde kötüydü. *Prens*.

“İnsanlar nankör, kaypak, iki-yüzlü, korkak ve açgözlü” yaratıklardır.

İçsel olarak kötü olsa da, insan doğası sosyal işbirliğini engellemez. Doyumsuz arzular ve sınırsız hırs kendini-korumaya, çabuk ödüllere odaklanan miyopluga yol açar; uzak sonuçları görmez; taklitçidir, başkalarının örneklerini, otorite figürlerini takip etmeye eğilimlidir. Özünde kötü olan insan doğası liderlik ve organizasyon yoluyla şekillendirilebilir. Kendini-koruma ve miyopluk sivil liderler tarafından manipüle edilmeye yol açar; liderlik ve organizasyon için taklitçilik mümkündür.

Çelişki toplumun kalıcı durumudur, insan doğasının bir ürünüdür; temel çelişki sıradan insanlar ve büyük ve iktidar sahibi olanlar arasındadır. İç çatışmanın sebebi iktidar ve egemenlik için duyulan şehvettir. İnsan arzularını faydalı amaçlar için yönlendirmenin yolu güvenlik ve refah koşullarını yaratacak yolları sunan devlettir. En iyi yönetim konumun beceriye (yetenek, ileri görüşlülük, inisiyatif alış, kararlılık, esneklik, kandırma—insan doğasından kopuş) göre verildiği durumdur ve kuvvet/baskı her zaman mevcut olmalıdır ve akıllıca uygulanmalıdır.

İktidar, ve iktidar kullanımı, toplumun temelidir, sosyal olarak arzulan amaçların başarısı için gereklidir. Gizli interaktif mesaj (lider takipçilerini tanımalıdır). Rasyonalizm ve aydınlanma için sahneyi hazırlar.

D) Thomas Hobbes (1588-1679)

John Locke ve Jean Jacques Rousseau ile birlikte “sosyal sözleşme” kuramcılarında birisi olarak görülür. Bununla birlikte, farklı bir önkabulle başlar. Toplum, insanların uygun gördükleri şekilde değiştirebilecekleri bir insan yapısıdır. İnsanlar, Aristotle’ın iddia ettiği gibi doğaları gereği “sosyal” ya da “politik” değillerdir. Toplum, insanın üzerine korku ve kendini-koruma isteğinden dolayı empoze edilmiştir. Politika insanlarla oldukları gibi ilgilenmelidir, olmaları gerektiği gibi değil, idealize edilmiş bir insanlık vizyonu ile değil. *Leviathan*, 1651.

İyi ve kötüyü insan davranışı tanımlar: arzu ettiğimiz şey iyi, korktuğumuz şey ise kötüdür. Bu nedenle, iyi ve kötü farklı insanlar için farklı anlamlara gelir. Doğal halde, “insanın hayatı yalnız, sefil, pis, hayvani ve kısıdır.”

Doğamızın antitezi olan huzur ve düzeni nasıl sağlayabiliriz? Doğal halin ötesinde nasıl geçebiliriz? Mantık ölümden (baş kötü) kaçınmamızı ve her yolla özbeni korumaya çalışmayı dikte eder; farklılıklarımız arasındaki ortak payda: kendini korumak için arzu. Huzuru ara—doğal halin temel prensibi, güvenlik veren bir egemen güce (devlet/toplum) doğal haldeki temel haklarını devrederek. Egemen iktidar, farklı formları alabilir (demokratik, aristokratik, monarşik) ancak gücü sınırsızdır. Egemen gücün/devletin son sınavı huzuru sağlamaktır.

İktidar ihtiyaçtan doğar. Eğer toplum gerçekleştirilecekse, otoriteye boyun eğmekten başka seçeneğimiz yoktur. İnsanların sosyal sözleşmeye boyun eğme isteklerinin temeli budur.

E) Vilfredo Pareto (1848-1923)

Sosyal bilimler disiplinin geliştiği yüzyılın başında çalışan, farklı alanlara katkıda bulunan, İtalyan ekonomist ve sosyolog. Az sayıdaki insanın nasıl olup ta çoğunluğu yönettiği sorusuna elitler teorisiyle açıklar.

Elitler bazı şeylerde diğerlerinden daha iyiler, bu sadece bir yetenek meselesi. Bu değerlendirme-yapmayan, objektif bir ayırım. Belirli değişmeyen özellikler bizi diğerlerine kıyaslanabilir yapar, yetenek farklılıklarını değerlendirmek için bir temel.

Sosyal hayatın temel öğelerini elde etme çabası. Kalıntılar: zaman içinde sabit; türevler: bu sabitlerin değişen dışı vurumları. Kalıntılar çeşitli gruplara ayrılabilirler, örneğin, I. Tip, kombinasyonlar için içgüdü; II. Tip, grup dayanıklılığı. Elitlerin dolaşımı 1. tip ve 2. tip arasında liderliğin rotasyonu yoluyla olur. I. Tip elitler insanları sistem yapmaya, büyük çapta finansal ve politik işlere, deneye, yeniliğe, sıradanlıktan uzaklaşmaya sevk eder. II: Tip beceriler muhafazakar, sadakat, sınıf dayanışması, ve vatanseverlik gösterenlerde temsil edilirler. Kitleler temelde daha çok ikinci tip olduklarından, itaatkar olduklarından kontrol altında tutulurlar. Elitlerin dolaşımı, tarihsel olarak, bir tarz liderlikten diğerine gidip gelecektir.

F) Sorular:

1. İnsan doğasının bir ürünü olarak görülen iktidarın toplumda iktidar dağılımı ile ilişkisi nedir?
2. Bu görüş açılarının desteklediği ideolojik konular nelerdir?
3. İktidar düzenlemeleri değiştirilebilir mi?
4. İktidar eşitlenebilir mi?

G) Karl Marx (1818-1883)

İkili amaç: insanın sosyal gelişiminin ve tarihsel değişimin koşullarının daha iyi anlaşılmasını başarmak; ve bu anlayışla tarihin geliştiği gerçek süreci hızlandırmak. Aynı zamanda bir sosyal kuramcı ve eylem adamıdır (praxis'in temel kavramı—teori ve eylemi birleştirmek).

1. İnsan toplulukları bütün bir sistem olarak çalışılmalıdırlar, özcülük kavramını sorgulamıştır, toplumun parçalarının indirgenmesi bütünü oluşturacaklara birikir.
2. Toplum içsel olarak değişkendir, zıtlık ve çelişkilerle değişir. Değişimin gözlemlenmesi toplum bilimini üretebilir.
3. İnsan hayatında işin önceliği insanları doğadan ayırt eder. İnsanlar kendi geçim yollarını üretir ve yeniden üretirler, “geçim yollarını üretmek, erkekler [aynen] dolaylı olarak kendi materyal hayatlarını üretirler” ... “İnsanların/erkeklerin geçim yollarını üretmelerinin yolu öncelikle neyi yeniden üretmeleri gerektiğine bağlıdır. Var olan şey yenilenmelidir. ...Ancak daha fazlası da var. İnsanların uğraştıkları sadece fiziksel varoluşlarının yeniden üretilmesi değildir, belirli bir aktivite, hayatı ifade etmenin ya da yaşamının bir yoludur.”
4. İşin organizasyonu. Toplumlar işleri organize ediş tarzlarıyla anlaşılmalıdırlar. Üretim güçleri: toprağın ham maddeleri, emek, kaynaklar, teknoloji. Üretim ilişkileri: güçlerin düzenleniş, organize ediliş yolları. İşin organizasyonu sosyal bir süreçtir, etkileşimin sonucu, toplumun farklı formlarını ayırt eder, örneğin, avcı-toplayıcılar, geçinmek için çiftçilik, artı değer pazar ekonomileri. Üretim tarzı: ekonomik temelin (üretim güçleri ve ilişkileri) ekonomik sistemi meşrulaştıran ve koruyan ekonomik sistemin kültürel kurumları, bilinç formları (aile, hukuk, politika) ile kombinasyonudur.
5. Tarihsel materyalizm. Üretim güçleri ve ilişkilerindeki gelişmeler (toplumun materyal şartları) yoluyla ilerlemeci değişimin iyimser tarihi. Değişim üretim tarzındaki çelişkiler (diyalektik) yoluyla meydana gelir. Herhangi bir toplum birden fazla üretim tarzıyla ilişkilendirilebilecek özellikler gösterebilir (örneğin, feodal ya da kapitalist), ancak birinin özellikleri büyük bir ihtimalle egemendir. Tarih, üretim tarzındaki değişimler silsilesidir. Üretim güçlerinin gelişimi kurulu ilişkiler artık uygun, işleyen, etkili olmadığında bir tarz değişken olur. Belirli bir noktada, toplumun materyal üretici güçleri—hayatın gereçlerini üretmek için varolan yollar—varolan üretim ilişkileri (mülkün organize ediliş yolları, emek dağılımı, vb.) ile çelişkiye düşer.

Tarih ilerlemecidir çünkü üretim becerisi sürekli artar. Tarih, gerileyicidir çünkü üretim güçlerini mükemmelleştirerek, insanlar daha karmaşık ve baskıcı sosyal organizasyonlar yaratırlar.

6. Sınıflar ve sınıf mücadelesi. Bütün tarih sınıf mücadelesinin tarihidir; sınıflar tarihsel değişimin araçlarıdır. Üretim yollarına belirli bir ilişkiyi paylaşan sınıf-gruplar, üretim ilişkilerinde yerleşirler. Sınıflar arası mücadele, zengin ve fakir arasındaki tekdüze bir çelişki değildir; mücadelenin formu, şekli, doğası tarih boyunca değişir. Her zaman sınıf mücadelesi olmuştur, ancak belirli sınıflar değişmiştir ve bu nedenle de çelişkinin doğası da niteliksel olarak farklıdır.

7. Kapitalizm ve ücretli emek. Modern fabrika işçisinin mücadelesi, Marx için, daha önceki mücadelelerden niteliksel olarak farklıdır. Ücretler yoluyla emeğin yabancılaşması, kâr yoluyla artı değerın benimsenmesi nedeniyle. Sömürmenin farklı formları. Liberal hukukun çelişkileri, formal olarak emeğini satma özgürlüğü ya da aç kalma özgürlüğü; eşit olarak davranmak ancak eşit olmayan şartlarda yaşamak, emeğin ödenmeden yeniden üretimi.
8. İktidar farklılıkları nereden geliyor? İktidar düzenlemeleri nasıl değişir?

H) Alexis de Tocqueville (1805-1859)

İş, geleneksel ile modern değerler arasındaki tansiyonla karakterize edilir. Demokrasiye doğru eğilimin geri dönülmez olduğuna ikna olmuştur, tarihi bloke edecek gericileri hor görür. Aynı zamanda, geleneksel bağlamın ve aristokrasi değerlerinin, yerelliğin, kültürel çeşitliliğin erozyonu konusunda saplantılıdır, Avrupa liberalizminin bu konulara dayandığına inanır.
Amerika'da Demokrasi: Eski Rejim.

1. Demokrasi bürokrasiye yol açar. Ücretli görevliler, zenginlerin bağışladığı kamu hizmetinin yerini alır. "Ücretsiz görevlilerin yerini ücretlilerin almasının bizatihi kendisi gerçek bir devrimi oluşturur."
2. Bürokrasi iktidar yoğunlaşmalarına yol açar. İş bölümü ve işte uzmanlaşma yapanlar ve düşünenler arasında, artık birbirlerinin yerine alamayacak oluncaya dek, katmanlaşma yaratır. Bu, imalathaneler için de geçerli olduğu kadar yönetim gibi diğer fonksiyonlar için de geçerlidir. İnsanları ve kapasitelerini ayırt eden fonksiyonların komplikasyonu; az şey yapması gerekenlerin kapasitelerini ve daha komplike işlere olan ilgilerini erozyona uğratacaktır, daha fazla yapabilenlerin ise durumları güçlenecektir ve onları diğerlerinden ayırt edecektir.
3. Paradoks: demokrasi iktidar yoğunlaşmalarına yol açar; iktidar yoğunlaşmaları demokrasiyi aşındırır.

I) Robert Michels (1876-1936)

Demokrasinin problemlerini, devrimi, sınıf çatışmasını, sendikaları, kitle toplumu ve milliyetçiliği, özellikle entelektüellerin rolünü vurgulayarak çalışmış olan sosyolog. *Politik Partiler.*

1. Oligarşinin Demir Kanunu. "Seçilmiş olanın seçen üzerindeki, zorunlu olanın zorlayıcı olana, delegenin delegeyi seçene egemenliğinin doğuşuna sebep olan organizasyondur. Kim organizasyon derse o oligarşi der."
2. Demokratik gibi görünen organizasyonların bile iktidar konsantrasyonlarının devam edişini psikoloji ile açıklamalarından memnun değildir, iktidar paylaşımı üzerindeki kısıtlamalar ve sadece organizasyonel ihtiyaçlardan doğan demokrasinin üzerinde yoğunlaştı: hızlı kararlar vermek zorunluluğu, iletişim zorlukları, işlerin büyümesi ve karmaşıklaşması, iş bölümü, tam-zamanlı aktivitenin gelişmesi ve buna duyulan ihtiyaç. Liderlik, bilgi, beceri ve verilen zamanla gelişir. Liderlerin demokratik normlardan ayrılması arzu, hırs, çürümenin sonucu değildir, organizasyonel itici iktidar ve ihtiyaçların sonucudur. Liderler,

organizasyonel etkinlik, etkililik, iletişim normlarına uyarak demokratik normları ihlal ederler.

J) Max Weber (1864-1920)

Her şeyin acıdan kaçınan ve zevk arayan (faydacılık) bireysel arzudan kaynaklandığını iddia eden radikal subjektivism ve sosyal hayata dair hiçbir ortak yol olmadığını, her zaman farklı yerlerde ve farklı zamanlarda farklılık gösterdiğini iddia eden anti-bilimsel tarihselciler arasında bir orta yol önerdi. Kültür ve tarihi, tipolojiler ve ortak konseptler, karşılaştırma yapmak için geliştirilen dil, sosyal teori için blok oluşturmak (sosyal olayların ve kalıpların tanımı ve açıklanması) yoluyla çalışmayı denedi.

1. Sosyal eylem başkalarının davranışlarını göz önüne alan insan davranışıdır ve “dolayısıyla bu yola yönelmiştir.” Başkalarını kabul ederek ve göz önüne aldığımızda, sosyal olarak, etkileşimsel olarak, hareket etmiş oluruz. Davranışlarımıza nasıl anlam ilişkilendirdiğimizle ilgilenir, ne yaptığımızı nasıl anlam verdiğimizle, kendi eylemlerimizi nasıl anladığımızla. Anlamak, bireylerin davranışlarını tarif etse de, bireysel bir süreç değildir.
2. Başkalarına yönelim tarzları, sosyal eylemin formları. (a): enstrümental rasyonel (zweckrational): amaçların başarılmasına yönelik; (b) değer rasyonel (wertrational), özsel değerlere yönelik, başka hiçbir şeyi referans almayan sadece kendisi için; (c) dışı vurumcu eylem: duygusal, duygu halleri; (d) geleneksel eylem: alışkanlık, adet, amaçları referans almadan uzun süreli pratik, değerler, duygular. Bu anlamlar bilinebilir, zaman içinde gözlemlenebilir. İdeal tipler.
3. Grup eylemi, insanların nasıl gruplar haline geldikleri: (a) Sınıflar: ortak materyal çıkarlar üzerine kurulu gruplar, sınıfların, malların mülkiyeti ve gelir fırsatlarındaki ekonomik çıkarlarda temsil edilen ortak hayat fırsatları vardır, emtia piyasasında varolur; sınıf pozisyonu mutlaka sınıfsal olarak belirlenmiş eylemlere yol açmaz ancak sadece sınıf pozisyonunun sebepleri ve sonuçları arasındaki bağlantı şeffaf olduğunda böyle olur (Marx, sınıfın kendisi ve kendisi için sınıf kavramlarıyla karşılaştırın). (b) Benzerlik, benzeşme, şerefli ve uygun olana olan inanç, hayat tarzlarına dayalı statü grupları. Ortak itibar seviyesi çoğunlukla materyal kabiliyetler ve çıkarlarla etkileşir. (c) Parti, politik iktidar arayan organizasyon. İktidarın temeli, sosyal bağlam ve yapısal durumlara, ampirik sorulara bağlı olarak gelişebilir. İktidar, zenginleşmek için olabilir ancak sadece kendisi için de olabilir. “Sınıf, Statü ve Parti.”

K) Michel Foucault (1926-1984)

Davranışın nasıl anlaşıldığı ve davranış kontrolünün birbirleriyle olan bağlantısını göstermek için belirli kurumların tarihlerini yazdı (örneğin, hapishaneler, tıp). İşleri davranışı tanımlamak ve adlandırmak olan mesleklerin ortaya çıkışına, “bilimsel” bilginin ortaya çıkışı ile insan davranışının giderek daha ince düzeyde kontrolüyle ilişkisine parmak bastı.

Bedenin kontrolünden zihnin kontrolüne sistematik geçişi gösteren tarihleri yazdı. Bilgi ve iktidar birbirinden ayrılmazdı, o nedenle bu terimleri sadece bilgi/iktidar konjunksiyonunda kullanırdı.

Cinselliğin tarihi 17. yüzyıldaki cinsel pratiklere, bedenlere, zevke dair açıklıktan cinselliğin gizliliğine sınırlandırılmasına ve düzenlenmesine doğru değişimin tarihidir. Bu düzenleme cinselliği söylemin konusu yaparak olur—seks/cinsellik hakkında konuşmak adlandırmak, yorumlamak, düzenlemek, cinselliğin o söylem içerisine sınırlandırılması halini alır. Cinsellik kilise ve tıbbın alanı haline gelir. Cinsellik bu söylem üzerinde uzman otoritesi kullanan profesyonellerin sorumluluğu haline gelir.

Söylemin çeşitli stratejileri: kadınların histerize edilmeleri; çocukların öğretilmesi; üremenin sosyalleşmesi; arzu üzerine konsantrasyon, aynı zamanda hareket etmek, yorumun psikiyatri tarafından monopolize edilmesi. Zamanla aile içinde ve üzerinde cinselliğe odaklanma. Psikanaliz cinselliği aile içerisinde tutar. Şu andaki açıklık, cinselliğin kullanımı ve aileye meydan okuyuşuna dair taktiksel bir değişimi temsil eder.

Tarihler bilgi ve iktidar, sınıflar ve kurumlar, bir şeyi araştıran otoritelerin gelişimi ve davranışın adlandırılması, tanımlanması ve kontrol edilmesi arasında ilişkiyi gösterir. Kurumlar üzerinde kontrol bilgiyi üretir, bilgi de iktidardır.

1. İktidar, etkileşimde organize edilen, kuvvet ilişkilerinin çoğulluğu olarak anlaşılmalıdır. İktidar her yerdedir; gücün dışında hiçbir şey yoktur. Bir andan diğerine, her noktada, her ilişkide üretilir. Kompleks stratejik bir duruma verilen bir addır;
2. İktidar, ele geçirilmez, kazanılmaz, ya da paylaşılmaz, birinin tuttuğu ya da kaybettiği bir şey değildir;
3. İktidar, diğer etkileşim formlarına dışsal değildir ancak bütün etkileşimin içerisindedir;
4. İktidar, yukarıdan geldiği gibi aşağıdan da gelir; hiçbir ikili zıtlık yoktur; etkileşimlidir (Simmel’le karşılaştırın), intercursive (Wrong’la karşılaştırın), ancak sosyal ilişkiler boyunca işleyen çatlaklar üzerindedir.
5. İktidar ilişkileri hem maksatlardır hem de subjektif değildir; anlaşılabilir, bilinebilirdir.
6. İktidarın olduğu yerde direniş de vardır (Simmel’le karşılaştırın)
7. sabit, değişmeyen iktidar yapılarını aramayın, değişen modifikasyonlara dağılıma, iktidar/bilgiyi kendine mal etmeye; transformasyona dikkat edin;
8. İktidar formasyonları yeniden keşfediliyor, makro düzeyde ve yerel düzenlemelerin ve etkileşimlerin (devlet, aile, vb.) özelinde tekrar yeniden koşullanıyor;
9. Söylem, düşünce ve eylemin; iktidar ve bilginin kesişmesidir. Kabul edilen ve reddedilen söylemler dünyası hayal etmemeliyiz; bunun yerine farklı pek çok söylemin birbirleriyle oynadıkları, yer ve taktiksel/stratejik avantaj aradıkları bir durumu düşünmeliyiz. Sosyolojinin görevi ne söylendiği ve yapıldığının bir resmini çizmektir, söylenmeyen ve yapılmayanın değil.

V. KURUMSALLAŞAN İKTİDAR

Şimdiye kadar, iktidar kavramını tartıştık ve inceledik (iktidar kavramının içerisine ne katılabilir ya da çıkarılabilir; etki, uyum sağlama ve iktidar arasındaki ilişkiler) ve sosyal ortamlardaki iktidar dağılımını açıklamaya çalışan teoriler. Sunulan ilk tanım, “İktidar, bazı insanların başkaları üzerinde maksatlı ve öngörülmuş etki üretebilme kapasitesidir” daha fazla ayrıntılandırılmalıdır ki bireyler tarafından uygulanan iktidar ile gruplar, organizasyonlar, cemaatler ve toplumlarda kurumsallaşan iktidarı göz önüne alabilsin.

Burada, yapılandırılmış ya da kurumsallaşmış iktidara bakacağız. Sosyologlar genellikle bireylerin görece etkisine karşın (eylemlilik) sosyal hayatta ne olduğunu belirleyen yapılar arasında bir ayırım yaparlar. Bu ders için, eylemlilik ve yapıyı diyalektik bir süreç olarak düşünmemizi öneriyorum ya da şunları öneren pozisyonlara arasında bir uzlaşma (a) etraflarındaki dünyayı bireyler yaratırlar (bireycilik), ve (b) bireyin özelliklerini ve eylemlerini sosyal yapılar belirler; burada, bireyler sadece sosyal ilişkilerin taşıyıcıları yaratıcıları değiller. Bunun yerine, şu nosyonu kullanmamızı öneriyorum: bireyler tarafından etraflarındaki dünyaya verilen anlamlar kurumsallaşır ya da sosyal yapılara dönüşürler, ve bu yapılar daha sonra bireyler tarafından kullanılan anlam-sistemlerinin bir parçası haline gelir.

A. Yapı terimiyle neyi kast ediyoruz?

- a) tekrar eden herhangi bir sosyal davranış
- b) dayanıklı kalıplaşmış ilişkiler

B. Aşağıdaki yapı örneklerini ele alın.

1) Aşağıdaki cümleler arasındaki farka dikkat edin:

“Şimdi bana öyle geliyor ki ...imtiyazlı olan pek çoğumuz ... güvende oluşumuzdan faydalanarak ...gürültü yapmalı, cesur olmalı, gözde olmamayı göze almalıdır.”

“Şimdi bana öyle geliyor ki, yaşlandıkça imtiyazlı olan pek çoğumuz—**kendinden emin bir yeri ve hayatlarının bir düzeni, biraz finansal güvencesi olanlar**—tam olduğumuz yerde kalmayı, her günkü rutini yapmayı ve atardamarlarımızın kalınlaşmasını dinlemeyi seçme tehlikesindedir... Bunun yerine, güvende oluşumuzdan, yaşça büyük oluşumuzdan faydalanarak risk almalı, gürültü yapmalı, cesur olmalı, gözde olmamayı göze almalıyız.”

Carolyn Heilbrun, “ Bir Kadının Hayatını Yazmak”

Gürültü yapmak **becerisi** ya da **fırsatı** kişinin sosyal yapıdaki yerinden etkilenir, başka bir deyişle, imtiyaz yaşla, kendinden emin bir yerle, kişinin hayatındaki düzenle, finansal güvenceyle yaratılır. Fırsat ve beceri sadece bireysel bir üretim değil sosyal davranış kalıbının bir sonucudur da.

2) “O”ların Hikayesi” adlı filmdeki X’lerin ve O’ların pozisyonu ve davranışı olduğu kadar onlara gösterilen tepkiler de kişisel özellikler, arzular, istekler, ya da ihtiyaçlarla değil organizasyonun yapısal özelliği ile belirlenir, örneğin, X’lerin ve O’ların sayısı.

- 3) “Yıldız İktidarı” adlı oyunda oynadığınız rolleri düşünün. Pozisyonunuz ve davranışınız **oyunun organizasyonundaki** bir şeyden nasıl etkilendi, örneğin, durumun yapısından?

C. Steven Lukes, *İktidar: Radikal Bir Bakış Açısı* güce dair bir, iki, ve üç boyutlu görüşler sunar:

- 1) Tek boyutlu görüş: bir aktörün diğer aktörü etkileyecek bir şey yapabilme kapasitesidir ki bu da gelecekte belirtilen olayların kalıbını değiştirir. (Wrong’un tanımından çok ciddi bir şekilde farklı değil.)
- 2) İki boyutlu görüş: A, B’yi etkileyen kararların alınışına katıldığında kullanılan iktidar. İktidar, bir kişi enerjisini sosyal ve siyasi değerler ve kurumsal pratikler yaratmak ya da güçlendirmek için harcadığında da uygulanır. Ki bu siyasi değerler ve pratikler eylem alanını A, iktidarı elinde tutan, için hiçbir önem arz etmeyen konulara sınırlandırmıştır.
- 3) Üç boyutlu görüş: İktidar, aynı zamanda kolektif güçlerin ve sosyal düzenlemelerin bir sonucudur. Sosyal sistemlerin temeli, bir başka deyişle, belirli çıkarların ve insanların yararlandırılmasının (iktidarlı olanlar) ya da dezavantajlı (iktidarı olmayanlar) duruma sokulmasının derecesi sadece bireysel olarak seçilen eylemlerin sonucu değil aynı zamanda grupların ve kurumsal pratiklerin sosyal olarak yapılandırılmış ve kültürel kalıpların davranışlarının sonucudur.

D. Anthony Giddens’in iktidar tartışmasını ele alın:

“Sosyal sistemin yapısal öğeleri olarak ele alınan kaynaklar (örneğin, yaş, gelir, eğitim, organizasyonel pozisyon) aktörler tarafından etkileşimin örneklemeğinde kullanılır. Sosyal sistemleri oluşturan düzenlenmiş pratiklerde sürdürülen iktidar ilişkileri yeniden üretilmiş etkileşimdeki otonomi ve bağımlılık ilişkileri olarak görülebilir (Simmel ile karşılaştırın). Egemenlik, bu gibi iktidar ilişkilerinde kullanılan kaynakların yapılandırılmış (kalıplaşmış) asimetrisi ve yeniden oluşturulmasıdır. Egemenlik ‘egemenliğe izin verme’ anlamında kullanılır, aktörlerin diğerleri üzerinde nüfuz sahibi olmasına ve yer aldıkları materyal dünyaya dair bir egemenlik.

E. Profesyonel Otorite: modern dünyada kurumsallaşan iktidar. Profesyonelin, uzmanın, ehil otoritelerin ortaya çıkışı/yükselişi: dünyanın büyüünün bozulması. Profesyonel otorite ve modern toplumda sosyal gücün yeniden yapılandırılması üzerine bir dizi ders.

1. Otorite ve Cemaatin Analitik Modelleri

Tonnies:	Gemeinschaft, Gesellschaft
Nispet:	temel ilişkilerin çöküşü yerini fonksiyonel ilişkilerin alması subjektiflik, nihilizm
Weber:	eylem tarzlarının gelenek ve adetten farklılaşması,

dışa vurumcu/duygusal eylem, özsel rasyonel
olandan fonksiyonele, amaç-araç etkinliği, teknik
rasyonellik (zweck rational)

2. Profesyonel otoritenin tarihi bir örneği: aile politikaları
3. Çağdaş örnekler. Modern dünyada otorite nerededir? Hangi ilişki tarzları ve hangi otorite formları meşrulaştırılmıştır, kamu politikaları ile desteklenmektedir? Kürtaj örneği; yetersiz yetişkinler için koruma örneği.
4. Otoritenin temeli olarak teknolojinin rolü. Otoritenin gelenekselden fonksiyonel ilişkilere değişmesinin sebebi nedir? Yapı ve günlük hayattaki etkileşimlerden bir açıklama.
 - a. kesin farz edilen dünya
 - b. mitler, hikayeler, açıklamalar, mazeretler, meşrulaştırmalar ile korunan
 - c. din, kayıt edilmiş tarih boyunca ana meşrulaştırıcı
 - d. kesin farz edilen dünyaya tehditler
 - e. şoklar ve krizler gelişmek için uzun zaman alırdı
 - f. modernite, bilim, ve teknoloji değişimin hızında ve organizasyonunda değişim getirdiler; değişim planlanıyor, finanse ediliyor, resmi olarak organize ediliyor
 - g. teknoloji, materyal şartları değiştiriyor, ancak daha da önemlisi kendi özümüze dair anlamı değiştiriyor: insan hayatının/beninin materyal bir fenomende olduğu gibi hesaplanabilir, çözümlenebilir bir problem olarak algılanması
 - h. günlük etkileşimler: sayıda, hızda, çeşitlilikte, azaltılmış sürede artış
 - i. sonuçlar:
 - her şeyin mümkün olduğu anlayışı, mükemmelleştirilebilirlik
 - bu mümkün ve mükemmel durumun arayışında kontrolü kaybetme ihtimali
 - değişim ve farklılığın kabulü o farklılığın onaylanmasına ve somutlaşmasına yol açabilir
 - ...şeylerin nasıl olduğu düşüncesinden şeylerin böyle olması gerektiği gibi anlayışına geçiş;
 - normsuzluk/gayesizlik ... normların, standartların, beklentilerin temelini yokluğu.

F. Hegemonya. Profesyonel iktidarın/otoritenin kendisini sürdürebilme becerisi bir hegemonya, kültürel egemenlik süreci, örneği olarak görülebilir.

1. Hegemonya, farklı kültürler ya da alt-kültürler temasa girdiğinde ne olduğunu tarif etmek için sosyologların kullandığı bir terimdir. Kültürler izolasyon içinde varolmazlar, daha da ötesi, toplumlar çoğunlukla alt-kültürleri içerirler, diğer bir deyişle farklı sembolik formları olan farklı gruplar, ritüeller, anlam sistemleri. Bu kültürel gruplar çoğunlukla birbirleriyle sadece materyal kaynaklar için değil (toprak, alan gibi) aynı zamanda statü ve prestij için de rekabet ederler. Bir grubun kültürel

normlarının diğeri üzerine empoze edilmesi sürecine çoğunlukla hegemonya denir. Kişi profesyonel otoritenin yükselişini profesyonel hegemonya olarak adlandırabilir. Burada, hegemonya bir grubun gücü kurma ve elde tutma ve diğeri sosyal gruplara egemen olma yoluna verilen addır.

2. Bu terim Antonio Gramsci ile bağdaştırılır. Gramsci, egemen bir sınıfın hegemonyasını, bir kurumlar, sosyal ilişkiler ve fikirler ağında üretilen ve yeniden üretilen bir şey olarak tarif etmiştir. Hegemonya süreçlerinin sivil toplumda yer aldıklarını ancak yine de devlet gücünün temellerini oluşturduklarını söyledi. Devlet egemenliğinin ancak egemen olunmuş sınıfların rızası yoluyla sağlanabileceğini iddia etti. Bu rıza sivil toplum, aile, din, ve edebiyatın işbirliği ile sağlanabilirdi. Kültüre, ya da özel alan, kamusal gücü desteklemeye yardım eder.

Gramsci egemen olunan sınıfların çift bilinçliliğinde söz etti, W.E.Dubois *Siyah Halkın Ruhunu*'nda çifte bilinçten söz ettiği gibi. Şöyle ki, egemen olunan sınıflar iki inanç sistemine sahiptirler, kendilerinin ve egemen sınıfın, ki bu ikisi çoğunlukla birbirleriyle tutarsızdır. Bu, karışık ve çelişkili bir kafa yapısı ve bilinçle sonuçlanır, bir alanda geçerli olan diğeri geçersizdir.

3. Eugene Genovese, hegemonyayı, belirli bir sınıfın meşruiyetinin tehlikeli bir şekilde sorgulanmadığı bir bölgedeki ya da alandaki çelişkileri, bu zıtlıkları zapt etme becerisi olarak tarif eder. Köle toplumunda kanunun rolünden bahseder, bir yandan köleliği açıkça sorgulayan bir forumu sağlarken diğeri yandan kanunun köleliği sürdürme becerisinden bahseder, bugün hukukun rolü benzer durumdadır, bir yandan haklara dair bilinç verir (politikadan uzak olarak, politikanın üzerinde ve ötesinde temyiz dayanağı) diğeri yandan ise hukuka dair hem adil hem de çürümüş izlenimini sürdürür.
4. Hegemonya sembol setlerinin meşru ya da gayri meşru yapılma yollarına tekabül eder, yönetici sınıfların kendilerini yönetilenlerin çıkarları ve duygularının koruyucusu olarak sunma yollarına. Hegemonya ve egemenlik, tabii olan sınıfın egemen olma sürecine rıza göstermesi ve bu uyum ve rızanın yaratılmasında kültürün rolünün kabul edilmesine dayanır.

G. Fallows profesyonel ideolojinin, kayıtsızlık ve sıradanlığı besleyerek, Amerikan toplumunun gücünün temelini bozduğu eleştirisini yapar. Profesyonellik, risk almak, macera ve yenilikten ziyade sabitliği, güvenliği, konformizmi temsil eder. Profesyonellik uzmanlaşmış bilgi, teknik ve eğitim temelinde sıradanlığa talip olur. Yine de, sıradanlığı, iyi bir aileden gelmeyi ve basmakalıp olmayı koruyan yapılar inşa eder.

H. Peller apolitik, tarafsız bilgiye dair yapılan akademik iddiaları eleştirir. Bilgi olarak geçen şeyin belirli bir dille örtülmüş bir dizi seçimler ve değer yargıları olduğunu gösterir. Bu dil düşmanlarını çete, siyasi, taraflı, önyargılı olarak kötüler ancak yine de kendi "akademik" önyargısını, taraflılığını, değerini, siyasi tercihini de açık eder.